



ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА



AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU



SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ

БАБЛЮК В. М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».....	14
БАРНА Х.В., ДЕЛЕГАН М.Ю. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВИТІ УКРАЇНИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	16
БАРНА Х.В., ПАВЛЮК М.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	18
БАРНА Х.В., ПОКИНЯ К.Є. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ.....	20
БАРНА Х.В., ТЕСЛЕНКО О.О. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: ВІД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ДО МОЛОДІЖНОЇ ІНІЦІАТИВИ.....	22
БАРНА Х.В., ФЕДУЛОВА О.Б. СТРАТЕГІЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВИТІ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ.....	24
БЕРДАР Н.В., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН У ЗАКЛАДІ ОСВИТИ.....	27
БОБИРЕВА О.С., ЛУКІЯНЧИН Н.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ СТУДІЯХ.....	29
БОБИРЕВА О.С., СЕРДЕНКО А.-М.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	31
ГОНЧАРУК Н. В., ПОНОМАРЕНКО Ю. С., БРИЖАК Н. Ю. ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ГПД.....	33
ГУСТІ М. В., КОМАР О. В., БРИЖАК Н. Ю. ГУРТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ ПОЗАКЛАСНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ.....	35
НЕСТЕРУК А. А., ЧОРНОМОРЕЦЬ А. О., БРИЖАК Н. Ю. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	38
ВОЛОЩУК В.С., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: МЕТА І ЗАВДАННЯ..	40
ГАВРИШКО С. Г., ГОБАН Н. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРИТНОСТІ, ЯК ФІЗИЧНОЇ ЯКОСТІ.....	42
ГАВРИШКО С. Г., ДАНКО О. ШУТКА М.М. ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ У НАПАДІ В ГРІ БАСКЕТБОЛ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	45
ГАВРИШКО С. Г., КРИЧФАЛУШІЙ Б. ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47
ГАВРИШКО С. Г., ФАРКОВЕЦЬ М. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	49
ГАНГУР Г. В., ХОМА О. М. СПІВПРАЦЯ ВЧИТЕЛЯ Й АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК 316.6, 373.2, 159.922.8, 316.356.2.

БАРНА Х.В.,
канд. пед. наук, доцент кафедри
дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет

ПАВЛЮК М.В.
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасні кардинальні перетворення у соціально-економічній сфері держави, зміни освітніх пріоритетів посилюють увагу до особистості як активного суб'єкта життєдіяльності. Ці зміни відобразились у трансформації суспільної, індивідуальної свідомості та у зміні змісту соціальної ідентичності, що вплинуло на процес входження дітей до світу дорослих, привласнення ними цінностей та моральних еталонів, які визначають соціальну поведінку людей. Результатом означених соціальних змін у суспільстві є прояв особистісної ідентичності.

Особлива увага педагогів і психологів нині звертається на пошук та розробку таких виховних технологій, які б сприяли розвитку високоморальної, ціннісної системи дитини, її особистісному зростанню та впливали на становлення особистісної ідентичності, зокрема у дошкільному віці.

Концептуальні основи формування особистості як найвищої цінності суспільства та власне особистісної ідентичності, відображено в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Державному стандарті дошкільної освіти, Базовому компоненті дошкільної освіти, де наголошено на необхідності створення умов для здійснення виховного впливу на процеси становлення, розвитку та формування особистості дитини дошкільного віку.

Теоретичні засади проблеми особистісної ідентичності закладено у філософських та психолого-педагогічних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених. Так, проблема виховання зростаючої особистості знаходилась у колі наукових інтересів І. Беха, Л. Божович, Л. Виготського, Е. Еріксона, Б. Зейгарник, а також А. Антонової, Н. Гавриш, О. Кононко, О. Рейпольської та інших.

Становлення та розвиток різних аспектів ідентичності знаходяться у центрі уваги багатьох дослідників, а саме: національна ідентичність (М. Грох, К. Журба, Е. Нагорна, Л. Сміт, І. Шкільна та інші); професійна ідентичність (Е. Клімова, Е. Борисова, Л. Мітіна, Ю. Поваренкова та інші); гендерна ідентичність (П. Горностай, В. Кагай, І. Кон, О. Рейпольська, А. Таганова, М. Шаткін та інші); соціокультурна ідентичність (В. Абушенко, Е. Гіденс, О. Зернецька, Л. Яковлева та інші); етнічна ідентичність (Н. Шульга, І. Кресіна

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

та інші) та інші. Особистісний аспект феномену ідентичності вивчали І. Іванова, А. Кімберг, І. Кон, О. Кононко, М. Кончаловська, В. Котирло, С. Ладивір, А. Леонтьєв та інші; соціальний аспект ідентичності представлено у працях В. Мясищева, Т. Піроженко, О. Кікінеджи та інших.

Психологічну структуру соціальної ідентичності, її формування, функціонування та взаємозв'язок із особистісною ідентичністю у своїх наукових дослідження розглядали І. Зотова, Н. Іванова, Т. Канаєва, О. Козлова, В. Литовка, Т. Потапчук, Н. Соболева, О. Ходаковська та інші.

У психолого-педагогічних працях (О. Кононко, М. Кончаловська, С. Ладивір, Т. Піроженко, О. Рейпольська та інші) доведено, що процес становлення особистісної ідентичності має вікові закономірності, що виявляються у зростанні її диференційованості, усвідомленості часової перспективи; саме дошкільний вік має вирішальне значення для виховання особистісної ідентичності.

Питання виховання особистісної ідентичності саме в дошкільному віці залишаються малодослідженими. Як наслідок, не до кінця розкрито динаміку розвитку ідентичності дітей цього віку, не задано ясних орієнтирів і стратегій задля пошуку нових поглядів на виховання особистісної ідентичності. Окрім того, у сучасних умовах педагогіки закладів дошкільної освіти відчують значні труднощі у методичному забезпеченні процесу виховання особистісної ідентичності у дітей старшого дошкільного віку.

Отже, ґрунтовне розроблення проблеми виховання особистісної ідентичності у дітей старшого дошкільного віку дозволить зняти наявні *суперечності* між: потребами суспільства у вихованні особистісної ідентичності дошкільника і недостатньою мірою вирішення відповідних завдань у сучасному освітньому середовищі; необхідністю виховання високого рівня особистісної ідентичності в структурі Я-концепції дошкільника і недостатнім теоретичним обґрунтуванням та практичним вирішенням даної проблеми; високим виховним потенціалом закладів дошкільної освіти у вихованні особистості дошкільника та неготовністю педагогів до здійснення виховання особистісної ідентичності у дітей старшого дошкільного віку.

Література:

1. Говорун, Т. (2003). Право на гендерну рівність. *Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи* : Зб. [мат. Всеукр. наук.-практ. Конф]. Тернопіль: ТДПУ, С.3-6.
2. Закон України «Про освіту». Офіц. веб-сайт Міністерства освіти і науки України. URL : http://www.mon.gov.ua/laws/ZU_1060.dok
3. Карнаух, Л. В. (2008). Соціальне середовище як чинник соціалізації дітей дошкільного віку в реаліях сьогодення. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. Вип. 1. С. 4-8.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>